

N:o 7.

Ank. till Riksd. kansli den 12 mars 1909, kl. 1,30 e. m.

Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2, angående herr Röings inom Andra Kammaren väckta motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utförande genom tullverkets egen personal af det arbete, som i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag m. m.

Uti en inom Andra Kammaran väckt, till fjärde tillfälliga utskottet hänvisad motion, n:r 39, har herr Röing hemställt: att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t måtte vidtaga åtgärder i ändamål, dels att tullverket må med egen personal öfvertaga och utföra det arbete som nu i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag, dels ock en för hela riket gällande taxa å afgifter för detta arbete må utfärdas». Till stöd för denna hemställan anför motionären följande:

»De reglementen, som föreskrifva, att arbetet med uppäckningen och vägningen vid vissa varors förtullning i en del hamnar skall utföras på varuemottagarnes bekostnad af ett packhuslag, hafva vid upprepade tillfällen gifvit anledning till klagomål, hvilka i sin ordning föranledt förslag till ändring i dessa bestämmelser.

Från näringslivets sida hafva nämligen framställts kraf dels på ändring och lindring i den gällande taxan, som är olika på olika orter, dels på rätt för varuemottagare att med egna arbetare få åtminstone delvis utföra packhuslagets åligganden, dels ock på förpliktelse för tullverket att med egen personal och på statens bekostnad öfvertaga dessa åligganden. Detta framgår af följande på sin tid gjorda förslag och uttalanden:

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 8 Saml. 2. Afd. 2 Band. 7 Häft. (N:o 7). 1

Hvad först själfva taxan beträffar, så fortfor den i mars 1687 utfärdade att gälla i cirka 200 år, alldenstund 1830 års taxa rörande dragarepenningarne i stort sedt upptager samma afgifter, dock med den skillnad, att enligt 1687 års taxa packhuskarlarne i Göteborg skulle erhålla samma dragarepenningar som deras vederlikar i Stockholm, då däremot enligt 1830 års »Sporteltaxa för Tullverkets Tjänstemän och Betjente» dragarepenningarne för packhuskarlarne i Göteborg skulle utgå med $\frac{2}{3}$ af hvad deras vederlikar i Stockholm skulle bekomma. Denna 1830 års taxa hade dock icke varit i kraft i mer än ett tiotal år, förrän handels societeten i Göteborg anhöll, att densamma skulle nedsättas, hvilken anhållan dock afslogs. Upprepade ansökningar under 1880- och 1890-talen från Göteborgsfirmors sida om nedsättning i packhusafgifterna ledde lika litet till för sökandena önskvärdt resultat.

Äfvenledes hade förut en gång förslag framkommit, att taxan skulle höjas — dock ej från packhuskarlslaget utan från packhusinspektionens i Göteborg sida — emedan bland annat en rätt betydlig utvidgning af packhusområdet i Göteborgs hamn ägt rum, hvilken förhöjning dock afstyrktes af såväl tullchefsdistriktsämbetet som handelsföreningens fullmäktige och stadsfullmäktige i nämnda stad, alldenstund »en sådan tillökning säkerligen skulle framkalla klagomål från de trafikerandes sida». Någon höjning kom därför ej då till stånd. Först 1898 vidtogs en höjning af taxan för Göteborg.

Köpmännens och industriidkarnes kraf på rätt att åtminstone delvis med eget folk få utföra packhuskarlarnes arbete har aldrig rönt tillmötesgående från vederbörande myndigheters sida. Så ingick handelsfirman C. Barchman & C:o i Göteborg såsom ägare af åtskilliga vid Ryanäs på Hisingen uppförda magasin till förvarande af importerade eldfarliga oljor till Kungl. Maj:t med anhållan om tillåtelse att med eget folk få ombesörja handtlangningen vid vägningen af oljefaten, men genom kungl. bref af den 28 december 1872 afslogs denna hemställan. Genom nådigt bref af den 12 oktober 1889 afslog Kungl. Maj:t en från Sveriges allmänna handelsförenings styrelse inkommen ansökan, att varuemottagare bland annat skulle äga rätt att vid tullbehandlingen af varor å fartyg och kaj få begagna eget arbetsmanskap.

Förslag, att tullverket med egen personal och på statens bekostnad skulle öfvertaga packhuskarlarnes åligganden, hafva likaledes vid upprepade tillfällen framställt från näringsidkarnes sida, och åtminstone vid ett tillfälle ha vissa tullmyndigheter i princip förklaradt detta kraf berättigade. En svensk-norsk kommitté hade nämligen på 1850-talet i sitt betänkande,

rörande förslag till ny tulltaxa och vissa i samband därmed väckta frågor, bland annat rörande »vedergällning till de vid tullpackhusen anställda dragarne, framhållit, »att det väl torde förtjäna att undersökas, huruvida icke äfven denna på trafiken lagda skatt må helt och hållet borttagas samt kronan af tullmedlen bekosta den med dragarepenningarne afsedda aflöning». Med anledning af detta betänkande yttrade dåvarande cheferna i västra, södra och sydöstra tulldistrikten i sitt utlåtande den 25 augusti 1856 till generaltullstyrelsen, att hvad hufvudsyftemålet i denna punkt beträffar, eller att dragarepenningarne såsom en på trafiken lagd skatt må helt och hållet borttagas och att kronan i stället af tullmedlen bör bekosta den med nämnda umgäld afsedda aflöning, »så vilja vi ej bestrida den allmänna regel, som i kommitterades betänkande är uttryckt, eller att en handlande, utöfver den fastställda tullsatsen, för varuinförseln icke må betungas med några afgifter af hvad namn och beskaffenhet som helst». Tulldistriktscheferna ansågo dock, att kommitterades i detta ämne gjorda framställning icke för närvarande borde föranleda till någon åtgärd, bland annat därför, »att detta arbetsmanskap, om det aflönades af kronan, sannolikt icke i allmänhet skulle så anstränga sig som nu är fallet, då aflöningen skall af enskilda personer uttagas» och »att packhuskarlarnes inympande på tullverket på mer eller mindre direkt sätt lätteligen kunde vid tillfällig stockning i handeln och däraf föranledd minskning i dragarepenningarne framkalla anspråk på särskilda aflöningstillskott».

Sveriges allmänna handelsförenings styrelse ingick äfven på sin tid till Kungl. Maj:t med underdånig ansökan, att varuemottagare måtte befrias från alla extra utgifter i och för varors tullbehandling å vanlig expeditionstid och särskildt från så kallade dragarepenningar till de i Stockholm, Göteborg, Malmö och Norrköping anställda packhuskarlar, hvilken ansökan dock genom ofvannämnda nådiga bref af den 12 oktober 1889 af Kungl. Maj:ts afslogs. Tio år senare ingick börssällskapet i Göteborg till Kungl. Maj:t med en liknande ansökan, men med samma resultat.

Från packhuskarlarnes egen sida har åtminstone ett alternativt uttalande gjorts till förmån för en sådan förändring, då styrelsen för de vid Stockholms tullpackhus anställda ordinarie packhuskarlarne för cirka 2 år sedan inlämnade till generaltullstyrelsen en skrift, i hvilken de anhålla, att antingen den då gällande taxan betydligt borde höjas — enligt Stockholms handelskammares utlåtande till Kungl. Maj:t med cirka 50 % — eller, om denna anhållan ej kunde bifallas, att staten måtte öfvertaga packhuskar-

larnes förpliktelser mot allmänheten och anställa packhuskarlarne såsom statens löntagare.

Generaltullstyrelsen hemställde, att Kungl. Maj:t måtte, med bifall till sökandenas därom gjorda anhållan och i enlighet med det af dem utarbetade förslag, ändra den af Kungl. Maj:t den 18 januari 1895 fastställda taxa å dragarepenningar i Stockholms tullpackhus.

Stockholms köpmannaförenings handelskammare ingick till Kungl. Maj:t med följande yttrande i frågan:

I anslutning till de åsikter, som tillföre uttalats af representanter för handel och näringar inom de samhällen, där de så kallade dragarepenningarne förekomma, hyser äfven handelskammaren den uppfattning, att det arbete, för hvilket dragarepenningarne utgöra ersättning, borde utan särskild kostnad för trafikanterna utföras af tullverket, för så vidt det för ett behörigt skötande af tullbehandlingarna är nödvändigt, att de ifrågavarande bestyren med varors transport och varukollis öppnande m. m. ombesörjes af en för ändamålet särskildt anställd personal. I hvarje fall anser handelskammaren en genomgripande förändring af den förhandenvarande ordningen vara erforderlig, därvid torde böra tillses, att det nuvarande skräväsendet lämnar rum för en mera tidsenlig organisation samt att åt denna gifves en fastare ställning än den, som intages af packhuskarlarne.

Skulle vid en förnyad pröfning af frågan om dragarepenningarnas afskaffande det emellertid befinnas, att dessa umgälder fortfarande böra påläggas trafikanterna, borde det dock enligt handelskammarens åsikt medföra åtskilliga fördelar, om packhuskarlarne antoges af generaltullstyrelsen. Genom den ställning, som denna personal därigenom skulle erhålla, borde man vinna en viss trygghet för att icke några afbrott i arbetet kunna förekomma; hvarjämte, om uppbörden af dragarepenningarna skedde i sammanhang med den öfriga tulluppbörden, de oriktigheter vid räkningarnas utskrifvande, som, enligt hvad för handelskammaren anmälts, mer än en gång förekommit, borde kunna undvikas, likasom ock de skiljaktigheter, som för närvarande synas förefinnas i dragarepenningarnes belopp å olika orter, skulle kunna utjämnas.

Hvad angår den nu föreliggande frågan om höjning af nuvarande dragarepenningar med 50 procent, vill handelskammaren visserligen ej förneka, att omständigheterna synas tala för en förhöjning af packhuskarlarnes ersättning. Men handelskammaren har ej kunnat undgå att finna den begärda höjningen väl rundligt tilltagen. Enligt öfverenskommelse mellan

arbetsgifvare och arbetare inom mekaniska verkstadsindustrien skall minimilönen i Stockholm utgöra för yrkesarbetare 36 öre i timmen och för grof-
arbetare 32 öre i timmen. Vid en jämförelse mellan dessa timpenningar
samt de nu ifrågasatta inkomsterna för packhuskarlarne och dessas biträ-
den bör därjämte tagas i betraktande, dels att packhusarbetet icke torde
kräva någon särskild utbildning, såsom däremot är fallet med verkstads-
arbetet, dels ock att arbetstiden inom packhusexpeditionen i synnerhet vin-
tertiden synes vara kortare än vid verkstäderna; hvartill äfven kommer,
att för packhuskarlarne torde erbjuda sig tillfällen till biinkomster, som
icke förefinnas för de industriella arbetarne.

Stockholm den 27 februari 1907.

För Stockholms köpmannaförenings handelskammare:

underdånigst
Oscar Almgren.

Fredrik Grönvall.

Vid föredragning af ärendet fann Kungl. Maj:t godt att fastställa den
af packhuskarlarne föreslagna taxan, men uppdrog samtidigt åt general-
tullstyrelsen att verkställa utredning, huruvida icke nu gällande föreskrif-
ter angående skyldighet för varuemottagare å vissa tullplatser att vid för-
tullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar borde ersättas
af bestämmelser vare sig i syfte, att varuägarne medgåfves rätt att själfva,
i större eller mindre mån ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som
för närvarande utföres af packhuskarlarne, eller därom, att samma arbete
öfvertages af tullverkets personal, och i sammanhang därmed föreskrift
meddelas, att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningar skulle
ingå till statsverket, samt därefter till Kungl. Maj:t inkomma med det
förslag, hvartill utredningen kunde föranleda.

Härigenom fick icke blott generaltullstyrelsen utan äfven packhus-
inspektionerna och handelskamrarna i de större importhamnarna tillfälle att
yttra sig i frågan.

Packhusinspektionen i Göteborg afgaf för sin del till generaltullsty-
relsen följande yttrande:

Härmed får packhusinspektionen värdsammast afgifva infordradt yttrande i anledning af kungl. generaltullstyrelsens rundskrifvelse den 4 denes i fråga om anbefalld utredning, huruvida nu gällande föreskrifter rörande skyldighet för varuemottagare att vid förtullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar böra ersättas af bestämmelser,

vare sig i syfte att varuägarne medgifvas rätt att själfva i större eller mindre mån ombesörja sagda packhusarbete,

eller därom att detta arbete öfvertages af tullverkets personal, i sammanhang hvarmed de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningar skulle ingå till statsverket.

Hvad då först beträffar det första alternativets antagande, eller öfverlåtande på varuägarne själfva att ombesörja handtlangningsarbetet med varornas framförande till platsen för förtullningsförrättningen, kollynas öppnande, uppvägning, bortförande från vågen etc, skulle, med den utsträckning trafiken i allmänhet numera tagit och den snabbhet i expeditionen, som numera fordras, ett sådant arbete icke med nöjaktig säkerhet för kronans tullintäkt vara möjligt att utföra vid de olika godsägarnes ständigt växlande, mer eller mindre vid dylikt sysslande ovana folk. Ej ens vid de utom packhusen försiggående expeditionerna skulle det vara tillrådligt att lägga i händerna på främmande oansvariga personer det vana och pålitlighet kräfvande arbetet med vågattiraljens skötande, hvarigenom tidsödande afbrott i tullbehandlingsarbetet måste tänkas inträffa, om de olika varuägarnes manskap ej genast vore till handa att omedelbart aflösa hvarandra. En gifven följd af ett dylikt medgifvande skulle äfven blifva packhuskarlsinstitutionens afskaffande, och detta måste packhusinspektionen, så länge ansvaret för de härstädes importerade varumängdernas behöriga tullbehandling hvilar på inspektionen, för sin del på det lifligaste afstyrka.

Hvad åter angår det senare uppställda alternativet, eller att packhuskarlarnes arbete skulle öfvertagas af tullverkets personal, är det packhusinspektionens bestämda öfvertygelse, att ett sådant arrangemang icke skulle lända importrörelsen till åsyftad nytta, då man svårigen af en fast aflönad personal skulle kunna uttaga det intensiva arbete på hithörande område, som den växande importen kräfver, för att icke stockning i trafiken skulle uppstå, och hvaremot botemedlet enbart är att söka uti den ökade arbetsintensitet betingsarbetet medför, med därpå betingade möjlighet till högre inkomst för arbetsorganet. Indragning till statsverket af de enligt fastställda taxor packhuskarlarne nu tillkommande dragarepenningar torde säkerligen icke betäcka utgifterna för den betydande tillökning i tullper-

sonalen, som härigenom blefve af nöden, för att icke nämna den ökade tunga, som skulle för statsverket uppstå genom den på tullverkets stat uppförda packhuskarlspersonalens i sinom tid inträdande pensionering.

Göteborg af packhusinspektionen den 27 april 1907.

J. H. Lindquist.

J. G. Hultstein.

Packhusinspektionen i Malmö ingick till kungl. generaltullstyrelsen med följande yttrande:

Anmodad att yttra sig öfver kungl. generaltullstyrelsens bifogade rundskrifvelse den 4 april 1907, angående verkställande af utredning i fråga om packhuskarlars anlåtande vid varors tullbehandling, får inspektionen vördsamt anföra följande:

Packhuskarlarne härstädes, hvilka antagas af packhusinspektionen, hafva enligt kungl. befallningshafvandes i Malmöhus län taxa den 16 februari 1906 skyldighet att aflossa, upp- och inpacka, väga samt pålasta gods, som tullbehandlas i packhus, å kaj eller i varuskjul mot åtnjutande af de i taxan bestämda afgifterna, hvilka de uppbära af godsägarne. De äro äfven skyldiga att för arbetet bekosta erforderliga verktyg samt att ersätta hvarje genom deras eget eller biträdande personers vållande uppkommen skada eller förlust.

Skulle detta arbete öfvertagas af varuägarne,¹ komme åtskilliga olägenheter att uppstå. Godsets emottagning (aflossning) och uppläggning i packhusen kunde icke skötas af varuägarne, enär dessa icke veta, när deras gods ankommer, utan först erhålla vetskap därom, sedan detsamma hitländt och de erhållit kommissionärernas avis om sändningarne, hvilket senare i de flesta fall inträffar först sedan godset redan är lossadt. Packhuskarlarne däremot emottaga inkommet gods hvarje dag äfven på öfvertid, det vill säga annan tid än den i tullstadgan bestämda allmänna lossningstiden, och genom denna anordning är sörjdt för, att godset finnes tillgängligt, då ägarne skola få detsamma tullbehandladt. Angående arbetet vid tullbehandling, nämligen godsets uppsökande och framdragande till de olika expeditionerna, upp- och inpackning, sortering, vägning m. m., anser inspektionen det vara nödvändigt härtill använda öfvade, pålitliga arbetskarlar, öfver hvilka tjänstemännen hafva befäl, såsom förhållandet är med packhuskarlarne. Skulle nämnda arbete utföras af godsägarnes biträden,

öfver hvilka tjänstemännen icke utöfva befäl, kan det högeligen befaras, att dessa biträden icke ville åtlyda tjänstemännens befallningar, ofta icke vore tillstädes, då tullbehandlingen skulle företagas, eller aflägsnade sig från arbetet efter eget behag, hvarigenom stor oreda och tidsutdräkt skulle uppkomma. Alldeles säkert är, att sådana biträden icke kunna hafva den öfning och skicklighet i arbetets skötande som packhuskarlarne. Vidare kan antagas, att godsägarna icke skulle kunna eller vilja tillhandahålla tillräckligt antal arbetsbiträden, utan använde t. ex. ett à två, då tre à fyra vore behöfliga, hvilket högst menligt komme att inverka på snabbheten i expeditionen. Då det icke är möjligt, att hvarje särskild godsägare kan beredas expedition genast vid angifningsinlagornas aflämnande, skulle i packhusen komma att samla sig en mängd af godsägarnes arbetsbiträden, i overksamhet väntande på att hvart i sin tur erhålla expedition, ett förhållande, som utan tvifvel skulle väcka misshag, enär godsägarna säkerligen önska hafva full sysselsättning för sitt arbetsfolk.

För närvarande äro här anställda tjugo (21) ordinarie packhuskarlar, hvilka utom ofvannämnda skyldigheter hafva åliggande anskaffa och aflöna allt det extra arbetsmanskap, som dagligen användes vid de många olika, vidt spridda tullbehandlingsexpeditionerna. Dessa biträden äro i medeltal 50 man om dagen, men antalet växlar betydligt alltefter importens storlek, så att t. ex. vissa tider användas 40 man, andra tider 60 à 70 dagligen. Då det aldrig på förhand kan med säkerhet bestämmas, huru många biträdande arbetskarlar behöfvas för packhusarbetet, måste detta afgöras hvarje dag för sig, ett förhållande, hvaraf mången gång uppstått stor svårighet att erhålla tillräckligt antal biträden.

En ordinarie packhuskarls årsinkomst har de senare åren uppgått till 1,800 à 2,000 kronor, en inkomst, som i nuvarande dyra tider icke torde kunna anses för hög i betraktande af packhuskarlarnes ansvarsfulla, trägna arbete. Det belopp, som under år 1906 af packhuskarlarne utbetaltes för arbetsbiträde, utgjorde kronor 52,500. Packhuskarlarne betala sina biträden för närvarande kronor 3,50 om dagen enligt öfverenskommelse, gällande till den 1:ste nästkommande november. Från och med nämnda dag få de utan tvifvel aflöna biträdena med 4 kronor om dagen, hvilket belopp biträdena lära komma att göra anspråk på. Att ens försöka motsätta sig detta anspråk torde vara lönlöst, enär alla biträdena tillhöra grofarbetarnes fackförbund och det icke är möjligt anskaffa andra arbetare, ej tillhörande fackförbundet, hvilka äro villiga åtaga sig arbetet till lägre pris än det fordrade.

Beträffande förslaget om packhuskarlarnes arbetes öfvertagande af tullverkets personal, anser inspektionen, att detta icke kan gå för sig med den nuvarande tullpersonalen, hvilken för sådant arbete är alldeles otillräcklig och dessutom saknar alla förutsättningar för detsammes skötande, enär den utbildat sig i helt andra värf. Skulle förslaget genomföras, måste härstädes inrättas en stor kår af vana kroppsarbetare. Men detta torde stöta på mycket stora svårigheter. Af skäl, som här ofvan anförts, blefve det hart när omöjligt att bestämma arbetarnes antal; de som antagas skulle utan tvifvel fordra föreskrift om bestämd arbetstid, hvarigenom de nuvarande tullpackhuskarlarnes tillvägagående att vid behof arbeta på öfvertid antagligen komme att försvinna till stort men för tullbehandlingens snabba och behöriga gång; om missnöje med aflöningen uppstode och strejk af denna eller annan anledning utbröte, vore det omöjligt anskaffa nytt arbetsfolk, och tullbehandlingsarbetet måste afstanna. Inspektionen antager att det näppeligen vore möjligt hindra arbetskåren från att tillhöra grof-arbetarnes fackförbund. För debitering och uppbörd af afgifterna för arbetet, ett särdeles grannlaga bestyr, vore nödigt här anställa och aflöna minst tre personer eller lika många, som nu syssla härmed.

På grund af det anförda vågar inspektionen på det bestämdaste afstyrka såväl att varuägarna själfva i större eller mindre mån få ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne här, som ock att tullverkets personal skulle öfvertaga samma arbete.

Inspektionen anser, att den nuvarande packhusinstitutionen fortfarande är lämplig för sitt ändamål och får värdsamt föreslå att densamma *oförändrad må äga bestånd härstädes.*

Handelskammaren i Göteborg ingick till Kungl. Maj:t med följande underdåniga skrifvelse:

Genom nådigt bref den 15 mars 1907 har kungl. generaltullstyrelsen fått sig anbefalldt att verkställa utredning, huruvida nu gällande föreskrifter angående skyldighet för varuemottagare å vissa tullplatser att vid förtullning af varor anlita biträde af så kallade packhuskarlar böra ersättas af bestämmelser, vare sig i syfte, att varuägare medgifves rätt att själfva i större eller mindre mån ombesörja det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne, eller därom, att samma arbete öfvertages af tullverkets personal och i sammanhang därmed föreskrift meddelas, att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningarne skola ingå till statsverket.

Då denna fråga i hög grad berör handeln och näringarne i Göteborg, hvarest varuemottagarne hafva skyldighet att vid tullbehandling anlita biträde af så kallade packhuskarlar, som därför särskildt ersättas, vågar handelskammaren i Göteborg i underdånighet inför eders Kungl. Maj:t såsom dess mening framhålla, att en förändring af dessa förhållanden är synnerligen önskvärd.

Det arbete vid tullbehandling, som utföres af packhuskarlarne och för hvilket nu en ganska betungande afgift utkräfvess, borde, då detsamma ensamt föranledes af statens upptagande af tullafgifter, utföras af statens tjänstemän samt utan särskild kostnad för varuemottagarne. Men äfven för det fall, att eders Kungl. Maj:t skulle finna, att särskild ersättning bör utgå för det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande utföres af packhuskarlarne, synes det handelskammaren i Göteborg vara af behovet påkalladt, att en förändring företages af den personal, som nu ombesörjer samma arbete. Den skråaktiga organisationen af härvarande packhuskarlslag, hvilket består af ett relativt fåtal ordinarie packhuskarlar, hvilka uppbära dragarepenningar och fördela öfverskotten sinsemellan, samt af ett antal af dessa packhuskarlar löst anställda och med veckopenningar aflönade, så kallade extra packhuskarlar, erbjuder icke tillräcklig garanti för en under alla omständigheter ostörd fortgång af arbetet. En sådan garanti torde lättast och säkrast kunna erhållas därigenom, att kungl. tullverket själf öfvertog allt det arbete, som tullbehandlingen medför, samt låte detsamma förrättas af en fast anställd och af verket aflönad personal, hvarvid den särskilda afgiften, därest en sådan uppbyres, borde direkt inflyta till statsverket.

Med anledning af det anförda får handelskammaren i Göteborg i underdånighet anhålla,

att eders Kungl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder i syfte, att det arbete vid tullbehandlingen, som för närvarande i Göteborg utföres af de så kallade packhuskarlarne, komme att öfvertagas af tullverkets personal, utan särskild kostnad för varuemottagarne eller, därest för berörda arbete en särskild afgift anses böra upptagas, densamma komme att uppbäras af statsverket.

För handelskammaren i Göteborg

underdånigst

Carl Aug. Kjellberg

Joh. C. Lembke.

Generaltullstyrelsen afgaf den 24 februari 1908 sitt yttrande till Kungl. Maj:t och ansåg sig sakna skäl att föreslå några dylika bestämmelser, som ifrågasatts, och af enahanda grunder afstyrkte styrelsen hos Kungl. Maj:t bifall till den af handelskammaren i Göteborg gjorda framställningen om öfverflyttning på tullverkets personal af packhuskarlarnes nuvarande arbete. Som skäl för denna sin ståndpunkt framhåller generaltullstyrelsen, att det för importörer och speditörer endast vid import af varor i större kvantiteter vore fördelaktigare använda eget arbetsfolk, men att däremot vid import af mindre sändningar och enstaka kolly detta endast undantagsvis skulle vara fallet. För tullverket däremot lämnade en dylik anordning ej betryggande garantier för tullbehandlingsmålens snabba och säkra handhavande, liksom tullförvaltningen i så fall ej kunde ansvara för ordningen och godsets säkerhet inom själfva packhuslokalerna, och torde bibehållandet af packhuskarlarnas uteslutande rätt i fråga om verkställande af handräkningsbestyren vid förtullningarne få anses som en nödvändig ekonomisk förutsättning för packhusinspektionens fortvaro.

Rörande frågan att tullpersonalen skulle öfvertaga packhuslagens åligganden, och att de nu till packhuskarlarne utgående dragarepenningarne skulle ingå till statsverket, så afstyrker generaltullstyrelsen detta, dels emedan en dylik anordning skulle föranleda icke obetydliga kostnader för statsverket, om afgifterna skulle utgå efter samma grunder, som de nu gällande, dels ock emedan en sådan anordning ej skulle medföra något gagn för varuemottagaren eller tullverket.

Kungl. Maj:t har den 24 april 1908 till följd af detta generaltullstyrelsens yttrande och handelskammarens i Göteborg ansökan beslutat att icke någon ändring i nu gällande bestämmelser i förevarande ämne för närvarande bör vidtagas.

Oaktadt jag anser, att de skäl, som från näringsidkarnes sida vid upprepade tillfällen till förmån för dessa reformer och speciellt deras fordran, att tullverket med egen personal på statens bekostnad öfvertager packhuslagets åligganden, äro så vägande och betydelsefulla, att de borde beaktas, skulle jag tvekat att så snart efter regeringens afslag draga denna fråga inför Riksdagen, om ej sedan dess händelser inträffat, hvilka icke blott torde ha föranledt en helt annan uppfattning å många håll, utan äfven fullt klart ådagalagt, att de nuvarande packhusanordningarne åtminstone vid kritiska tillfällen äro såväl för staten som för varuemottagarne så bristfälliga och otillfredsställande att — för att använda Stockholms handelskammarens ord i sitt yttrande till Kungl. Maj:t — »en genomgripande för-

ändring af den förhanden varande ordningen är erforderlig och att därvid bör tillses, att det nuvarande skråväsendet lämnar rum för en mera tidsenlig organisation samt att åt denna gifves en fastare ställning än den, som intages af packhuskarlarne». Med dessa sedan dess inträffade händelser syftar jag på arbetsinställelserna och konflikterna under förra året.

Under pågående arbetskonflikt i Malmö i somras uppmanades, enligt mig från Malmö köpmannaförening inkommet meddelande, packhuskarlarne vid tullpackhuset i Malmö af arbetareorganisationerna därstädes att icke taga någon som helst befattning med blockeradt gods. Denna hemställan efterkoms ock af de extra packhuskarlarne, men de ordinarie fullgjorde sina åligganden, intill de extra förklarade sig genom nedläggandet af allt arbete, skola påbörja strejk, om de ordinarie packhuskarlarne lastade blockeradt gods på varuägarnes arbetsakdon, hvilket arbete ingår i därvarande tullpackhuskarlars åligganden. Alldenstund de ordinarie packhuskarlarnes antal då endast uppgick till 21, ansågo dessa sig icke ensamma kunna utföra arbetet, utan förklarade sig villiga rätta sig efter de e. o. packhuskarlarnes påbud. Detta inverkade själfklart i hög grad störande på arbetet vid tullpackhuset i Malmö, och då vederbörande tullmyndighet själf tycktes stå fullständigt maktlös, och tillståndet inom packhuset blef allt värre och värre, beslöto Malmö köpmän taga saken i egen hand och erinra packhusinspektionen om den egendomliga ställning, den intog gentemot sina arbetare, liksom Malmö köpmannaförening i skrifvelse vände sig till packhuskarlarne i Malmö och i telegram till generaltullstyrelsen i frågan.

Köpmannaföreningens skrifvelse till packhusinspektionen vid tullkammaren i Malmö var af följande lydelse:

Då de inom härvarande tullpackhus och tullbevakningsområde alltjämt fortfarande olidliga lastningsförhållanden, hvilka närmast och till hufvudsaklig del intimt beröra köpmannaföreningens medlemmar, icke inom närmaste tiden synas kunna finna någon lösning, ha föreningsmedlemmar hänvänt sig till styrelsen under anhållan att från dess sida något i saken måtte åtgöras.

Under öfverläggning härom har det väckt styrelsens synnerliga förvåning, att packhusinspektionen icke tillhåller de ordinarie tullpackhuskarlarne att fullgöra dem pålagda skyldigheter, i hvad dessa afse lastning af så kalladt tullgods. Sagda arbetare tillsättas af tullpackhusöfverinspektoren, som följaktligen ensam är befogad att gifva dem arbetsorder. Denna rättighet har emellertid under senare tiden öfverflyttats på fackföreningen, som dekreterar hvilket tullgods, som af de ordinarie tullpackhuskarlarne

får behandlas eller icke, hvarpå som exempel må anföras, att allt gods till kooperativa förbundets afdelning utan hinder af tullpackhuskarlarne pålastas, då däremot sådant förvägras öfriga trafikanter. Packhusinspektionen intager härigenom den högst egendomliga ställningen gentemot sina egna arbetare att själf nödgas subordinera under fackföreningen, och ändock äger packhusinspektionen makt, att icke säga skyldighet, att ensam vara den bestämmande.

På grund af hvad sålunda anförts, tillåter sig styrelsen hemställa, att packhusinspektionen måtte föranstalta därom:

att de ordinarie tullpackhuskarlarne åläggas att fullgöra de med tjänsten förenade åligganden eller att, jämlikt packhusinspektionens föreskrift, behandla *allt* gods, således äfven detsammas pålastning,

att samma åliggande påläggas de extra ordinarie tullpackhuskarlarne, såvida de skola tillåtas att vidare fungera vid befattningen, samt,

att i den händelse de extra tullpackhuskarlarne vägra att fullgöra allt dem pålagdt arbete, de ordinarie tullpackhuskarlarne ökas med nödigt antal.

Vi anhålla vördsamt att emot lösen utbekomma beslut i ifrågavarande hänseende.

Malmö den 4 juli 1908.

Å styrelsens för Malmö köpmannaförening vägnar:

Gerdt Swedmark.

J. F. Mathson.

Härpå ingick omedelbart följande svarsskrivelse:

Till svar å eder i går emottagna skrifvelse af den 4 dennes, får inspektionen meddela, att inspektionen ålagt de här anställda packhuskarlarne att, såsom förut skett, lasta det tullexpedierade godset, då det af ägarne afhämtas; och utföra packhuskarlarne nu detta arbete. En följd häraf har blifvit, att packhuskarlarnes alla biträden, de så kallade extra packhuskarlarne, i dag nedlagt arbetet.

Malmö packhusinspektion den 8 juli 1908.

B. Antonsson.

O. W. Hedin.

Följden blef således, att de ordinarie men jämförelsevis få packhuskarlarne inställde sin partiella strejk och utförde allt arbete, som ålåg dem, men att däremot de e. o. packhuskarlarne, således det stora flertalet, nedlade allt arbete i packhuset. De i striden invecklade arbetareorganisationerna förmådde äfvenledes varuutkörarne i staden att ej forsla blockeradt gods, hvarigenom striden ändå skarpare tillspetsades och tillståndet för näringsidkarne blef ännu olidligare. Arbetsfred afslöts tills sist på de villkor, att de 21 ordinarie packhuskarlarne upptogo 19 af de strejkande e. o. packhuskarlarne som ordinarie i laget, och förklarade dessa då vilja åtaga sig all dem åliggande befattning med godset.

I Stockholm förekom visserligen icke någon strejk, men de e. o. packhuskarlarne vägrade dock att taga befattning med blockeradt gods.

Stockholms handelskammare ingick i följd däraf den 18 juli i fjol till generaltullstyrelsen med följande skrifvelse:

På grund af de hela landet öfver nu pågående arbetskonflikter, hvarigenom all handel, industri och sjöfart icke blott hämmas i sin utveckling, utan drabbas af oersättliga förluster, och som, hvad nu särskildt handeln angår, i dessa dagar genom de e. o. packhuskarlarnes i Malmö arbetsnedläggelse tagit rent af olidliga uttryck, får Stockholms handelskammare härmed äran att hos kungl. generaltullstyrelsen göra följande framställning:

Från förhållandena i Malmö, väl kända af styrelsen genom den af åtskilliga köpmän därstädes för en tid sedan gjorda hemställan om åläggande för därvarande e. o. packhuskarlar att taga befattning med så kalladt blockeradt gods, hvilken framställning numera, enligt hvad handelskammaren förnummit, genom där provisoriskt ordnade förhållanden, som antagligen leda till en ökning af de ordinarie packhuskarlarnes antal, ej föranledt någon styrelsens åtgärd, har styrelsen tillfullo haft tillfälle att förvissa sig om det olidighetstillstånd, hvari handeln kunnat råka genom de i socialistiska fackföreningar organiserade e. o. packhuskarlarne. Hvad Stockholm beträffar, har här ej blott vid upprepade tillfällen hotats med strejk, utan strejk äfven varit nära att utbryta, hvilken förhindrats endast därigenom, att de ordinarie packhuskarlarne tagit på sin lott de blockerade och de e. o. packhuskarlarne de ej blockerade ångarne.

Vid åtskilliga tillfällen hafva framställningar gjorts, att packhuskarlarne måtte mot fast aflöning anställas i tullverkets tjänst, men hafva dessa framställningar alltid afslagits på af styrelsen anförda skäl. Mer än någonsin förut vore likväl tiden nu inne, att dessa för handelstrafiken så viktiga önskemål af styrelsen behjärtades, men vid det kända förhållandet,

att en ändring härutinnan på grund af Riksdagens hörande vid själfva lönefrågan och hvad därmed sammanhänger skulle tarfva tid, inskränker sig handelskammaren till att hemställa om ökning i de ordinarie packhuskarlarnes i Stockholm antal.

Ej nog med att köpmännen till ett särskildt skrå skola behöfva betala i många fall betungande afgifter, utan de skola äfven nödgas lida oerhörda förluster genom nyckfulla arbetsinställelser. Afbrott i arbetets fortgång medför för handeln kanske mer än för andra näringar förluster och skador, och just för att förebygga sådana och trygga arbetets kontinuitet, har handelskammaren ansett sig böra anhålla om styrelsens medverkan.

Då handelskammaren likväl ej har sig bekant, huruvida styrelsen direkt och omedelbart kan föranstalta om en dylik ökning, vågar handelskammaren hemställa, att denna framställning likväl måtte få påräkna Styrelsens kraftiga åtgärder för åvägabringande af snar lösning, så att tillräckligt antal ordinarie packhuskarlar anställles, och sålunda denna fråga skyndsammast måtte blifva löst.

Stockholm den 18 juli 1908.

För Stockholms handelskammare:

Oscar Almgren.

Gunnar Boethius.

Tillföljd af denna skrifvelse inkom packhusinspektionen i Stockholm den 24 aug. i fjol till generaltullstyrelsen med ett yttrande, i hvilket bland annat framhålles, »att inspektionen ej ser sig hafva någon rättighet att bestämma de ordinarie packhuskarlarnes antal, utan torde dessa fortfarande, liksom hittills, och enär de ej aflönas af statsverket, böra själfva få därom besluta». Här af framgår, att äfven packhusinspektionen i Stockholm anser sig stå så godt som maktlös mot packhuskarlsskrået att åtminstone i af Stockholms handelskammare önskad riktning afhjälpa de beklagliga missförhållandena.

Äfven i Göteborg vägrade de e. o. packhuskarlarne att taga befattning med lastning och lossning af det blockerade godset under pågående hamnarbetarestrejk i fjol.

Men det är icke blott af dylika anledningar som strider, hvilka menligt kunna verka hindrande på handelns och sjöfartens lugna utveckling, uppstått till följd af packhuskarlsskrået. Af helt naturliga skäl hafva de ordi-

narie packhuskarlarne funnit med sina ekonomiska intressen förenligt, att de vore så få som möjligt, på det att de, sedan de med en mången gång jämförelsevis låg betalning aflönat sina arbetare, sinsemellan skulle kunna fördela i största möjliga lotter den återstående rätt betydande inkomsten af packhusafgifterna. Ja, icke nog härmed, utan de nyantagna ordinarie packhuskarlarne hafva åtminstone i Göteborg först fått arbeta som »halfkarlar» och »trekvarlskarlar», innan de erhöle full delaktighet i lagets vinst. Packhuskarlarnes arbetare i Göteborg funno för ett par år sedan sina inkomster till följd af de dyrare lefnadsomkostnaderna alltför otillfredsställande och vände sig därför till packhuskarlslaget med anhållan om löneförbättring, hvilken begäran dock ej beviljades. Detta hade till följd, att dessa packhuslagets arbetare för att genomdrifva den önskade och, som de ansågo, nödvändiga löneförbättringen, bildade en fackförening med anslutning till transportarbetareförbundet. Tvist uppstod emellertid, och fordrade packhuskarlslaget enligt uppgift bland annat, att deras arbetare skulle utgå ur fackföreningen, hvarigenom striden från arbetarepartiets sida förklarades som en strid om föreningsrätten. Densamma drog ut på tiden, så fråga uppstod om ej transportarbetareförbundet skulle ställa sig solidarisk med packhusarbetarefackföreningen, hvarigenom Göteborgs hamn kunde och antagligen skulle ha förklarats i blockad till stor skada för vårt näringslif. Tack vare i första rummet utomståendes ingripande afvärjdes den gången faran för en dylik strid.

Dessa framdragna exempel borde fullt tydligt ådagalägga huru otillfredsställande och föga betryggande de nu gällande bestämmelserna äro rörande vissa varors vägning och uppäckning vid förtullningen medelst det åldriga packhuskarlsskrået. Man kan med skäl fordra, och det torde för öfrigt vara en bjudande plikt, att statsmakterna införa andra bestämmelser, hvarigenom såväl statens som varuemottagarnes intressen vid varors förtullning på det mest tillfredsställande och betryggande sätt tillvaratagas. Och såvidt jag kan finna, är det enda tillvägagångssättet att tillmötesgå det så många gånger från näringslifvets män framställda förslaget, att tullverket med egen personal utför de åligganden, som tillkomma packhuslaget.

Jag upptager dock ej i denna min motion det gamla krafvet, att arbetet skall äga rum på statens bekostnad, trots det jag anser denna fordran fullt berättigad, då tullverket för att möjliggöra en förtullning måste genom en uppäckning undersöka och väga varan, för hvilket arbete varuemottagaren ej bör hafva någon som helst kostnad, lika litet som t. ex. en varuafsändare betalar statens järnvägar en särskild afgift för vägning

af det gods, han inlämnar till befordran. Men då ej minst af senaste sommarens händelser framgått, att långt viktigare än frågan om en afgift skall betalas för uppäckningen och vägningen af det importerade godset är krafvet på att få sådana anordningar genomförda, hvilka lämna största möjliga garanti för packhusarbetets lugna utförande till statens och näringslivets fromma, anser jag, att Riksdagen bör anmoda Kungl. Maj:t utarbета en för alla tullstationer gällande taxa för det nuvarande packhuskarlslarbetet, och bära afgifterna fastställas till ett sådant belopp, att staten därigenom erhåller full ersättning för alla de kostnader, som uppstå genom en sådan anordning.

Härmed bortfaller det ena anförda skälet mot reformen. Det andra skälet, som först 1856 och sedermera vid upprepade tillfällen af tullmyndigheterna framhållits, att man ej af tullpersonalen kunde vänta samma arbetsintensitet som af arbetare tillhörande det fria packhuskarlsskräet, torde ej ha någon som helst betydelse, då erfarenheten visat, att statens öfriga verk, såsom järnvägen, posten, telegrafan etc., på ett fullt tillfredsställande sätt genom sin vid verket anställda personal utföra det arbete, som för verkets tillfredsställande funktion kräves.

Men trots sommarens händelser stå vissa tullmyndigheter ännu fullständigt oförstående till behovet af en förändring i de nuvarande anordningarne med packhuskarlsskräet. Så yttrade packhusinspektionen i Malmö i en inlaga till generaltullstyrelsen i förra månaden: »Det nu snart gångna året har här i Malmö varit ett profår rörande just packhuskarlssinstitutionen. Då den stora strejken här i Malmö sistlidne juni bröt ut, bestod laget af endast 21 ordinarie medlemmar. Då de extra packhuskarlarne strejkade med öfriga stadens organiserade arbetare, stodo dessa 21 man ensamma om allt tullpackhusarbete. Naturligtvis var denna personal för liten, men arbetet gick dock förunderligt nog utan större svårigheter. — — Inspektionen vill på det varmaste förorda, att arbetet i tullpackhusen fortfarande som hittills får förrättas af packhuskarlarne, ty genom en sådan sakernas ordning erbjudas de trafikerande säkerhet att under alla förhållanden och på bästa sätt få sagda arbete uträttadt.»

Tulldirektören och chefen för packhusinspektionen i Göteborg yttrade bland annat i en inlaga till generaltullstyrelsen, äfvenledes i förra månaden, att han »tillitsfullt hoppas, att någon ändring vare sig i packhuskarlslagets organisation eller sättet för dem tillkommande afgifters utgörande icke skall af den ofvannämnda kommissionen föreslås eller vinna Kungl. Maj:ts slutliga godkännande, helst befogenheten af de klagomål, som framkommit öfver

det sätt, hvarpå dessa arbetslag fullgöra sina åligganden, icke kunnat bevisas, utan tvärtom ådagalagts, att intäkten af rikets tullintrader på ett fullt betryggande sätt försiggår med begagnande af dessa arbetslag — —».

Herr tulldirektörens »tillitsfulla förhoppning» torde knappast delas af någon enda korporation af näringsidkare, hvilka genom egen erfarenhet fått praktisk kännedom om det nuvarande systemet. Ej heller torde någon, som tagit del af här ofvan återgifna aktstycken eller relaterade förhållanden kunna utan den största förvåning mottaga tulldirektörens under rättelse om, att» befogenheten af de klagomål, som framkommit öfver det sätt, hvarpå dessa arbetslag fullgöra sina åligganden, icke kunnat bevisas», en underrättelse, hvilken dock torde böra vara grundad på verklig sakkännedom. Denna förvåning blir emellertid icke mindre, utan tvärtom större, när herr tulldirektören i begagnandet af den nuvarande packhuslagsinstitutionen tror sig finna en slags säkerhetsåtgärd, med hvilken staten kan trygga åt sig sina tullintrader. Det torde nämligen vara svårt att inse sammanhanget mellan tullintradernas inflytande till statskassan och den åldriga packhuslagsinstitutionens existens.

Med sådana exempel för ögonen synes nödvändigheten af, att Riksdagen fäster sin uppmärksamhet vid behovet af en reform af packhuslagsinstitutionen vara till öfverflöd ådagalagd. Skulle så bli fallet, behöfver, såvidt jag kan förstå, detta ej föranleda, att frågan om en ny normalstat för tullverket uppskjutes.»

*Utskottets
yttrande.*

Enligt hvad utskottet kunnat inhämta, gör sig en enstämmig opinion gällande bland köpmännen i de större städerna, att den nuvarande packhuskarlsinstitutionen bör afskaffas och att dess arbete bör öfvertagas af tullverkets egen personal. Som stöd för sin mening har motionären äfven kunnat åberopa Stockholms köpmannaförenings handelskammare, Göteborgs handelskammare och Malmö köpmannaförening. Dessa framställningar från handelsvärlden har utskottet för sin del ansett vara af mycket stor betydelse för frågans afgörande.

Det viktigaste skälet för institutionens afskaffande anges vara de möjligheter för afbrott i arbetet, som vidlåder densamma, på grund af dess gammaldags skrämässiga beskaffenhet* och egenskap af att vara en arbets-

* Den 22 november 1502 eller 1503 utfärdades af stadens trenne borgmästare Niels Scriffuer, Oleff Mickelson och Rawald Jonsson »in nomine sancte et individue trinitatis» den första skråstadgan för dragarelaget i Stockholm. Nya bestämmelser utfärdades af borgmästare och råd den 27 februari 1639. Ur denna skråinstitution torde såväl det nuvarande packhuskarlslaget som vindragarlaget i Stockholm ha utvecklats sig med den ökade handelsomsättningen.

gifvare bestående af ett arbetslag, som tagit aflönade arbetare, »extra-karlar», i sin tjänst. Om tullverket med egen personal helt öfvertog packhuskarlsinstitutionens arbete, skulle »man vinna en viss trygghet för att icke några afbrott i arbetet förekomme» och »tillräcklig garanti för en under alla omständigheter ostörd fortgång af arbetet». I synnerhet under sommaren hamnarbetarekonflikt, då de e. o. packhuskarlarne indrogos i striden såväl i Malmö som i Stockholm och Göteborg, visade det sig, att packhuskarlsinstitutionen, enligt köpmännens uppfattning, ej kunde ombesörja en obehindrad tullbehandling af varorna. Malmö köpmannaförening skrifer äfven till utskottet, att densamma, med åberopande af det som i ärendet förut andragits, »vill särskildt framhålla, att det sätt, på hvilket ifrågavarande angelägenhet för närvarande är ordnad, icke erbjuder, enligt hvad arbetskonflikten i Malmö i somras utvisade, tillräcklig garanti för en ostörd fortgång af arbetet. En sådan skulle obestriddligen säkrast uppnås därigenom, att allt det arbete, som tullbehandlingen medför, förrättas af en hos tullverket anställd och där aflönad personal.» »På grund häraf får köpmannaföreningen uttala önskvärldheten däraf, att utskottet måtte benäget till förekommande, om möjligt, af ett återuppreparande af sådan handel och industri hämmande olägenhet, som hittills ägt rum, hos Riksdagen tillstyrka bifall till motionen.»

I likhet med handelsidkarna anser utskottet det vara uppenbart, att anledning till störingar i tullbehandlingen lätt skall yppa sig, då forslingen af varorna från kaj till packhus, deras öppnande, vägning och återförande skall ske genom en så säregen entreprenörorganisation som packhuskarlsinstitutionen. I februari 1908 bestod densamma t. ex. i Göteborg enligt packhusinspektionens uppgift af följande personal:

19 så kallade »helkarlar» med en inkomst af 2,400 kronor.

11 så kallade »trekvarlskarlar» med en inkomst af 1,800 kronor.

1 pensionär med ett understöd af 1,200 kronor.

31 extra packhuskarlar med en aflöning af 1,092 kronor samt 19 andra arbetare.

Packhuskarlsinstitutionens stadgar skola godkännas af packhusinspektionen i resp. städer. De senast fastställda torde vara Göteborgs (7 dec. 1908). Första paragrafen i packhuskarlslagets stadgar i denna stad lyder: »Medlem af packhuslaget s. k. packhuskarl, som antages och afskedas af packhusinspektionen i Göteborg, skall vid antagandet vara känd att föra ett redbart, nyktert och ordentligt lefnadssätt, vid antagandet förete präst- och läkareintyg samt intyg om god frejd som ock att han ej under-

stödjer eller tillhör någon socialistisk förening eller annat förbund af hvad slag det vara må, som står under främmande, af packhusinspektionen ej godkänd ledning.» Redan af denna bestämmelse i stadgarna framgår det, att meningsskiljaktigheter angående stadgarnas innehåll, lätt nog kunna uppstå. Det bör äfven anmärkas, att det ligger uti packhuskarlslagets intresse att få de af Kungl. Maj:ts befallningshafvande fastställda afgifterna för dess arbete tidvis förhöjda. Uti importhandelns intresse ligger det däremot att dessa bli så konstanta, som möjligt. Det motsatsförhållande, som härigenom inträder, kan ej undgå att vålla olägenheter. Men ännu större konfliktanledningar ligga däri, att det godkända packhuskarlslaget, som har ekonomiskt intresse af att vara så litet som möjligt, i sin ordning anställer och aflönar arbetare för att utföra den hufvudsakliga delen af packhusarbetet. Packhuskarlslaget kommer därigenom i en privat arbetsgifvares ställning och blir intimt beroende af rörelserna på arbetsmarknaden. Dels kommer laget, som erfarenheten visat, tidvis i lönestrid med sina egna arbetare, dels kan det invecklas i konflikter, som utkämpas af det förbund lagets arbetare tillhör och kan som i Göteborg för några månader sedan (23 november 1908) själfvt bli blockeradt.

Alla sådana konfliktorsaker, som må finnas uti organisationen af varutransporten vid tullbehandlingen, anser utskottet det vara af stor vikt att undanröja, för att näringslivet må kunna utveckla sig så ostördt som möjligt. I öfverensstämmelse med motionären anser utskottet, att förhållandena skulle väsentligt förenklas, om tullverkets egen personal skötte det arbete, som nu utföres af det åldriga packhuskarlskrået. På arbetare i allmän tjänst kunna andra anspråk för arbetets obehindrade fortgång ställas än på dem, som stå i tjänst hos en privat arbetsgivare, äfven om denne är ett privilegieradt packhuskarlslag. Det synes utskottet därför som om största möjliga säkerhet för tullbehandlingsens behöriga gång genom denna förändring skulle ernås.

Äfven andra fördelar skulle vinnas genom denna reform. En jämförelse mellan packhuskarlstaxorna, som Kungl Maj:ts befallningshafvande fastställt, visar, att de äro mycket olika för skilda orter. Detta gäller så väl afgiftsbeloppens storlek för varor af samma slag och vikt som för likartadt arbete och ersättnings bestämmande vid skada eller förlust, som vållas af packhuskarlarna. Som exempel må nämnas, att medan taxan för Göteborg bestämmer att »för sådana kולי hvilka i och för tullbehandling måste upp-packas skall betalas dubbelt, ersättning för återinpackning däri inberäknad», så finnes ej något motsvarande stadgande i Malmö.

Om packhuskarlsinstitutionen blefve ersatt med tullpersonal, skulle i och med detsamma möjlighet beredas för en utjämning af de rådande olikheterna. De afgifter, som komma att behöfva upptagas för det arbete packhuskarlarna förut plägat utföra, skulle då bestämmas af staten, hvarigenom möjliggöres att åstadkomma den likformighet mellan taxorna, som handelsvärlden önskar.

Sannolikt skulle reformen också medföra bättre kontroll vid räkningarnas utskrifvande än nu, och troligen behöfde taxorna ej ställas högre än för närvarande, emedan den packhuskarlslaget nu tillkommande vinstandelen af arbetet skulle bortfalla.

Gentemot den uppfattning, som hyllas af näringslivets män, företräder kungl. generaltullstyrelsen och resp. packhuskarlsinspektioner alldeles motsatt mening. Generaltullstyrelsen anser, att den nya anordningen ej skulle medföra något gagn för varuemottagaren eller tullverket. Som köpmännen själfva förklarar sig önska reformen, har utskottet endast ansett sig böra granska de skäl, som från tullverkets sida framförts för att visa, att densamma ej för verket skulle vara gagnande.

Det förnämsta skälet emot den åsyftade anordningen torde vara den ökade kostnad för statsverket, som föranledes af en utvidgning af dess personal. När motionären i sin hemställen förutsätter, att dessa kostnader skola betäckas af importhandeln enligt en för hela riket gällande taxa å afgifter för packhuskarlsarbetet, så bortfaller detta skäl emot reformen.

Ett annat är det, som tulldirektören i Göteborg framhåller genom sitt uttalande, »att det snabba och energiska betingsarbete, som af det nuvarande lagets styrka utföres, alldeles säkert icke skulle af en på tullverkets stat organiserad fast aflönad lika stor arbetspersonal kunna uträttas». Häremot har motionären med all rätt anmärkt, att arbetsintensiteten vid statsjärnvägarna, posten och telegrafan ej kan anses vara lägre än uti de privata yrkena, och att samma erfarenhet torde vinnas inom tullverket som hos statens öfriga verk, om packhuskarlslagets medlemmar blefve statstjänare.

En praktisk svårighet vid reformens genomförande ligger onekligen däri, att packhusarbetet i viss mån har karaktär af säsongarbete i några af de större städerna och därför kräfver en med årstiderna något växlande arbetsstyrka. Det synes utskottet emellertid som om staten ej borde ha sämre möjlighet att lösa denna svårighet än en privat arbetsgifvare. Genom sådana bestämmelser i anställningskontrakten, hvarigenom arbete på öfvertid under vissa omständigheter kan tillgripas i större utsträckning, torde

man kunna undgå allt för stora förändringar af den invanda arbetarkåren, och det bör ej möta några större hinder för staten att kunna erhålla det fåtal arbetare, som tidvis kunna behövas utöfver densamma. Samma erinring om behovet af en växlande arbetsstyrka på grund af arbetets natur torde för öfrigt kunna anföras mot den personal, som redan nu är i tullverkets tjänst. Utskottet har sålunda ansett den reform, som motionären föreslagit, äga så obestridliga fördelar, att det vill tillstyrka hans hemställan. Motionären synes emellertid ta för gifvet att en för hela riket gällande taxa måste utfärdas, om reformen skall genomföras utan särskild kostnad för staten. Utskottet har ej velat ingå på detta särskilda spörsmål utan vill endast i likhet med motionären uttala, att reformen ej bör åsamka statsverket någon förlust.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa:

att Andra Kammaren för sin del ville besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhåller, att Kungl. Maj:t ville låta verkställa utredning,

dels angående på hvad sätt tullverket må med i dess tjänst anställd personal öfvertaga och utföra det arbete, som nu i en del hamnar åligger där befintliga packhuskarlslag,

dels äfven huru detta arbete må kunna utföras utan särskild kostnad för staten, samt

att Kungl. Maj:t ville för Riksdagen framlägga förslag till de åtgärder, som af utredningen må för-
anledas.

Stockholm den 12 mars 1909.

På utskottets vägnar:

GUST. SANDSTRÖM.

Herr *Johansson i Mossebo* har begärt få antecknadt, att han ej deltagit i detta ärendes behandling.